

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 246

**İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un
Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin
Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi
Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun
Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3392) ve
Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3392 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi6

• Dışişleri Komisyonu Raporu7

• Teklif Metni12

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin12

• Anlaşma Metni13

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 1744584 evrak numaralı “Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3392)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) üye ülkeleri devlet başkanları tarafından kabul edilen “Türk Dünyası 2040 Vizyonu” belgesi ve söz konusu belgenin uygulanmasına ilişkin TDT Sekreteryası tarafından hazırlanan “2022-2026 Stratejik Yol Haritası”nda belirtilen önemli hedeflerden biri de üye ülkeler arasında dijital ticaret alanında anlaşma müzakerelerine başlanması olmuştur.

Söz konusu hedef çerçevesinde, ülkemizce “Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması” taslak metni hazırlanarak 25 Şubat 2022 tarihinde TDT üyesi ülkelerle paylaşılmış ve müzakereler 30 Eylül 2024 tarihinde tamamlanmıştır. “Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması” 6 Kasım 2024 tarihinde Bışkek’te imzalanmıştır.

Anlaşma ile dijital yolla mal ve hizmet ticaretimiz açısından hedef ülke ve önemli pazarlar teşkil eden TDT üyesi ülkeler arasında dijital ekonomiye ilişkin konuların düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, söz konusu Anlaşmada, ödeme ve para transferlerine engel getirilmemesi, kağıtsız ticaret, elektronik işlem çerçevesinin kurulması, lojistik, elektronik faturalandırma, hızlı teslimat hizmetleri, elektronik ödemeler, milli tedarikçi veri tabanı, elektronik imza, ticari elektronik mesajlar, çevrimiçi tüketicinin korunması, kişisel verilerin korunması, küçük ve orta ölçekli işletmeler alanında işbirliği, mali ve teknolojik alanlarda işbirliği, siber güvenlik işbirliği ve rekabet politikası alanında işbirliği gibi farklı konular detaylı hükümlerle düzenlenmiştir.

Gerek ülkemiz gerek TDT üyesi diğer ülkeler bakımından dijital yolla sınır ötesi mal ve hizmet ticaretinin artırılması için önemli enstrümanlar arasında yer alması hedeflenen Anlaşma, özellikle uluslararası kurallar getirmek suretiyle güçlendirilmiş bir hukuki güven mekanizması tesis edilerek alıcı ve satıcının farklı ülkelerde kolaylaştırılmış, hızlı ve güvenli alışveriş yapabilmesi açısından da önem arz etmektedir.

Ayrıca, sınır ötesi elektronik ticaretin kolaylaştırılabilmesi için ticari faaliyet zincirindeki tüm işlemlerin kağıtsız ortamda ve dijital sistemlerin hukuki açıdan dijital olmayan iş akışı ve çıktılar ile denk düzeyde tanındığı bir ortamda yürütülmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede, ticaret belgelerinin dijital ortama yüklenebilmesi; elektronik imzaların, elektronik ödeme sistemlerinin, elektronik faturaların vb. elektronik sistemlerin karşılıklı çalışabilirlik hususlarını da içeren bir uluslararası hukuki çerçeve tesis edilmesi vizyonu da Anlaşmaya yansıtılmıştır.

Anlaşmanın, ülkemiz mal ve hizmet ihracatçıları açısından finansman imkânlarının bulunduğu bazı fırsatları da beraberinde getirebileceği, bu kapsamda, ülkemiz bilişim ve yazılım şirketleri açısından pazara giriş fırsatları oluşturabileceği ve Anlaşmanın dijital ticaret bağlamında TDT üyesi ülkeler arasında ticari faaliyetlerin sürdürülebilir şekilde ve artarak devam etmesine olumlu katkıda bulunacağı değerlendirilmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-344999

20 Kasım 2025

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Kasım 2024 tarihinde Bişkek’te imzalanan “Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

08/12/2025

Esas No: 2/3392

Karar No: 179

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3392 esas numaralı, “Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” Komisyonumuzun 04/12/2025 tarihinde yaptığı 19’uncu toplantısında görüşölmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 21/11/2025 tarihinde Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması, 25/11/2025 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan KURTULMUŞ imzasıyla “Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 2/3392 esas numaralı Kanun Teklifi, 27/11/2025 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Teklif, Komisyonumuzun 28’inci Yasama Dönemi 04/12/2025 tarihli 19’uncu toplantısında Dışişleri Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) üyesi ülkeler arasında elektronik ortamda sınır ötesi mal ve hizmet ticaretinin kolaylaştırılması ile dijital ekonomi alanında iş birliğinin tesisine yönelik düzenlemeler öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklif’in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde ¹;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Ayşe Berris EKİNCİ tarafından;

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşmasının, Teşkilatın 6 Kasım 2024 tarihinde Bişkek’te düzenlenen 11’inci Zirvesi marjında imzalandığı ve Anlaşma’nın ülkemiz adına Ticaret Bakanı Sayın Ömer BOLAT tarafından imzalandığı,

Anlaşma’nın dış politikamızda ayrıcalıklı yere sahip TDT bünyesindeki önceliklerimizden olan ekonomik bütünleşmenin derinleştirilmesi için önemli bir fırsat sunduğu ve anılan Anlaşma’nın ülkemiz tarafından hazırlanarak teklif edildiği,

Anlaşma’nın TDT Devlet Başkanları tarafından kabul edilen ve Teşkilatın temel belgeleri arasında yer alan Türk Dünyası 2024 Vizyonu ile TDT 2022-2026 Stratejisi Belgeleri’nde kayıtlı dijital ticaret alanında anlaşma müzakerelerine başlanması hedefi doğrultusunda hazırlandığı,

Anlaşma ile ülkemizin dijital yöntemlerle mal ve hizmet ticareti açısından hedef ülkeler olan ve önemli pazarlar teşkil eden TDT üye ülkeleri arasında dijital ekonomiye ilişkin konuların düzenlendiği bir hukuki çerçeve ihdas edildiği,

Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması’nın TDT çatısı altında iktisadi alanda akdedilen ilk bağlayıcı anlaşma olması bakımından da ayrı bir öneme sahip olduğu ve Anlaşma’nın dijital ticaret bağlamında TDT üye ülkeleri arasında ticari faaliyetlerin sürdürülebilir şekilde ve artarak devam etmesine katkı sağlamasının beklendiği,

Anlaşma’nın iç onay süreçlerinin Azerbaycan ve Özbekistan’da tamamlanmış olduğu, Kazakistan ve Kırgızistan’da ise devam ettiği,

ifade edilmiştir.

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:

<https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/TutanakGoster/5321>

Komisyon üyeleri tarafından,

TDT kapsamında ortaya konulan Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması'nın Türk dünyası entegrasyonunun ekonomik ve teknolojik geleceği için atılmış son derece vizyoner ve eşik atlatan bir adım olduğu,

Anlaşma'nın özellikle son dönem ticaretin kapsamı, dijitalleşmenin tüm alanları yatay kesen bir olgu hâline dönüşmesi, e-ticaret altyapısının uyumlaştırılmasına dönük hükümler, siber güvenliğin koordinasyonu, ortak dijital ödeme ve veri koruma standartlarının geliştirilmesi gibi son derece ehemmiyetli hükümler içerdiği,

Anlaşma'nın özellikle ülkemiz merkezli dijital hizmet sağlayıcıları, e-ticaret platformları için Türk devletleri coğrafyasında standartlaştırılmış ve genişletilmiş bir pazar oluşturacağı,

Anlaşma'nın bölgesel dijital entegrasyonu hızlandıracağı ve Türkiye'nin bölgesel bir “dijital hub” olma potansiyelini güçlendireceği,

Diğer yandan, veri güvenliği ve siber dayanıklılık gibi konularda ortak tehditlere karşı iş birliği mekanizmalarını kurumsal bir yapıya kavuşturmasının son derece önemli çıktılar olarak ortaya çıktığı,

Anlaşma'nın ayrıca veri akışının serbestleşmesi, siber güvenlik alanında kolektif savunma ve e-ticaret altyapılarımızın uyumlaştırılması yoluyla TDT bölgesinin rekabetçi bir dijital ticaret koridoruna dönüşmesini sağlayacağı,

Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması'nın dijital küreselleşen ekonomide rekabet gücünü artırmaya yönelik somut adımlar içerirken Türk dünyasıyla ticari ve teknolojik entegrasyonu da hızlandıran bir mekanizmayı ortaya koyduğu,

Günümüz ekonomisinde dijital altyapıların sınır ötesi ticaretin temel unsuru hâline geldiği ve e-ticaret hacmi, dijital ödeme sistemleri, elektronik belge yönetimi, gümrük süreçlerinin elektronik platformlarda yürütülmesi ve vergi güvenliğini esas alan modeller dış ticaret operasyonlarının ana belirleyicileri arasında yer aldığı,

Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması'nın TDT üyesi ülkelerle uyumlu bir teknik düzen ve hukuki zemin kurulmasını öngördüğü ve bu yaklaşımın ticari işlemlerde hız, maliyet ve güvenilirlik sağlayan bir model oluşturacağı,

Elektronik imza, e-fatura, dijital ticaret belgeleri, lojistik verisi paylaşımı, kağıtsız gümrük uygulamalarına ilişkin ortak işleyiş kuran maddelerin Anlaşma'nın en dikkat çeken yönlerinden biri olduğu ve bu düzenlemelerin Türk ihracatçılarının ve KOBİ'lerinin bölgesel pazarlara erişimini kolaylaştıracağı, zaman kaybını azaltacağı ve işlem maliyetlerini düşüreceği,

Anlaşma'nın gümrük idareleri arasında veri değişimi taşımacılık süreçlerinin daha hızlı ve düzenli ve güvenli bir yapıya kavuşmasına katkı sunacağı,

Anlaşma'da yer alan tüketici güvenliği, kişisel verilerin korunması ve dijital hizmetlerde şeffaflık ilkelerinin Türkiye'nin bu alandaki tecrübesini bölgesel etkileşime taşıyan bir çerçeve ortaya çıkardığı,

Finansal teknoloji alanında öngörülen ortak çalışmaların dijital ödeme sistemlerinin ve yenilikçi finans çözümlerinin yaygınlaşmasına katkı sağladığı,

TDT'nin geleceğe dönük hedeflerinde dijital dönüşümün özel bir yer tuttuğu ve Türkiye'nin e-devlet uygulamaları, dijital ticaret altyapısı, kargo ve lojistik kapasitesi, ödeme sistemleri ve düzenleyici kurumlarının kurumsal birikimiyle bölgesel iş birliğinin yönünü belirleme gücüne sahip olduğu,

Anlaşma'nın Türk dünyasında ortak dijital pazarın oluşmasına doğru ilerleyen süreci destekleyen önemli bir adım olduğu ve bu çerçevede Anlaşma'nın onaylanmasının Türkiye'nin ekonomik çıkarlarını güçlendireceği, bölgesel bütünleşmeyi hızlandıracacağı ve dijital dönüşüm politikalarımıza değer katacağı,

belirtilmiştir.

Komisyon üyesi tarafından,

2016 yılı Mart ayında TDT arasında ilk ve ana ortak bir fon kurulduğu ve buna ilişkin anlaşmanın 2023 yılında Türkiye'de Ankara'da imzalandığı ve bu kapsamda “Türk Yatırım Fonu Kuruluş Anlaşması” ile 600 milyon Amerikan doları büyüklüğünde bir bütçe oluşturulduğu; bu Anlaşma'nın TDT'ye üye ülkeler arasında ticari anlamda ilk ve ana sözleşme olarak dikkate alındığı; bugün gündemde yer alan Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması'nın TDT devletleri ticari fon içerisinde mi değerlendirileceği, yoksa onlardan arı bir şekilde mi değerlendirileceğine ilişkin sorular Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürü Hüsni DİLEMRE tarafından cevaplandırılmış ve bu kapsamda;

600 milyon dolarlık fonun ayrı değerlendirilmesi gerektiği,

Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması'nın esas itibarıyla hizmet ihracatçılarımızın işlemlerini daha da kolaylaştıracığı,

Bu Anlaşma'nın; bilişim, yazılım, siber güvenlik, e-fatura entegrasyonu, e-devlet çözümleri gibi alanlarda faaliyet gösteren firmalarımızın bu pazarlara daha kolay girmesini sağlayacağı,

Ancak bunun herhangi bir tutarının olmadığı ve bunun yeni iş fırsatları da doğuracağı,

Dijital gümrük, kağıtsız ticaret ve e-lojistik çözümleri geliştiren şirketlerimizin TDT pazarında söz sahibi olacakları,

2024 yılında e-ticaret hacminin bir önceki yıla göre Türkiye'de yüzde 61,7 oranında arttığı ve 3 trilyon lirayı geçtiği ve yapılan işlem sayısının 5 milyar 910 milyon adet olarak

ölçüldüğü,

E-ihracatımızın ihracat içindeki payının 2024 yılında 2023 yılına göre yüzde 27 oranında artış kaydettiği ve 6,4 milyar dolara ulaştığı,

E-ihracatın bütün ihracatımız içerisindeki payının yüzde 2,6 olduğu ve 2023 yılında yüzde 2,1 olan oranın 2024'te 2,6'ya yükseldiği,

belirtilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Kabuller ve Değişiklikler

Teklif'in tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif'in 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen kabul edilmiştir.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Teklif'in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Derya BAKBAK, İstanbul Milletvekili Seda GÖREN, Ankara Milletvekili Ahmet Fethan BAYKOÇ, İstanbul Milletvekili Oğuz ÜÇÜNCÜ, İstanbul Milletvekili Derya AYAYDIN, Konya Milletvekili Ziya ALTUNYALDIZ, İstanbul Milletvekili Sena Nur ÇELİK KANAT, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan NAZIRLI, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan <i>Fuat Oktay</i> Ankara	Sözcü <i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i> İzmir	Kâtip <i>Derya Bakbak</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ahmet Fethan Baykoç</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Ceylan Akça Cupolo</i> Diyarbakır	Üye <i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i> Elâzığ (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Kamil Aydın</i> Erzurum	Üye <i>Utku Çakırözer</i> Eskişehir	Üye <i>Derya Ayaydın</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Sena Nur Çelik Kanat</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul	Üye <i>Seda Gören</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Hasan Karal</i> İstanbul	Üye <i>Namık Tan</i> İstanbul	Üye <i>Oğuz Üçüncü</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ziya Altunyaldız</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsü)		Üye <i>Metin Ergun</i> Muğla

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATINA ÜYE
DEVLETLERİN HÜKÜMETLERİ ARASINDA
DİJİTAL EKONOMİ ORTAKLIK
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 6 Kasım 2024 tarihinde Bışkek’te imzalanan “Türk Devletleri Teşkilatına Üye Devletlerin Hükümetleri Arasında Dijital Ekonomi Ortaklık Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATINA ÜYE
DEVLETLERİN HÜKÜMETLERİ ARASINDA
DİJİTAL EKONOMİ ORTAKLIK
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATINA ÜYE DEVLETLERİN HÜKÜMETLERİ
ARASINDA**

DİJİTAL EKONOMİ ORTAKLIK ANLAŞMASI

Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti, Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti, Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti, (bundan sonra her biri ayrı ayrı "Taraflar" veya topluca "Taraflar" olarak anılacaktır).

3 Ekim 2009 tarihinde imzalanan Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşmasına **DAYANARAK**;

Köklü dostluk ve kardeşlik **RUHUyla**;

"Türk Dünyası Vizyonu-2040" ve "Türk Devletleri Teşkilatının 2022-2026 Stratejisi"nde belirlenen öncelikleri **HATIRLAYARAK**;

Dijital ekonomiyle ilgili konularda ortaklık işbirliğini ilerletme taahhüdünü **ONAYLAYARAK**;

Elektronik ticaret de dâhil olmak üzere dijital ekonominin getirdiği ekonomik fırsatlardan ve mal ve hizmetlere daha geniş erişim olanağından yararlanmayı **ARZU EDEREK**;

Tüm Üye Devletlerin Taraf olduğu ilgili uluslararası anlaşmalar kapsamında Tarafların yükümlülüklerini **TANIYARAK**;

Kapsayıcı ekonomik büyümenin teşvik edilmesinde ve kadınların, gençlerin, korunmasız kişilerin ve engelli kişilerin uluslararası ticarete güçlendirilmesinde dijital ekonominin önemini **KAYDEDEREK**;

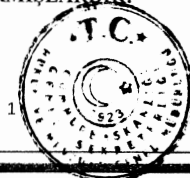
Kritik altyapının korunması ve tüketiciler ile işletmeler için güvenli ve muteber dijital platformların sağlanması konusundaki ortak çıkarın **BİLİNCİNDE OLARAK**;

Mevcut işletmeleri geliştirmek, yeni ürünler ve pazarlar yaratmak için teknolojik gelişmelerin olumlu etkilerini **GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURARAK**;

Sınır-ötesi mal ve hizmet ticaretine imkân veren dijital sistemler arasında karşılıklı çalışabilirliği kolaylaştırmada ortak standartlar belirlemenin rolünün **DİKKATİNDE OLARAK**;

Kamu refahının muhafazası, meşru kamu politikası amaçlarını korumak için düzenleme yapma hakkını **TANIYARAK**;

Aşağıdaki hususlarda **MUTABAKATA VARMIŞLARDIR**:

BÖLÜM I GENEL HÜKÜMLER

Madde 1 Kapsam

Bu Anlaşma, elektronik yollarla mal ve hizmet ticaretini (bundan böyle "elektronik ticaret" olarak anılacaktır) ve dijital ekonominin ilgili bölümlerinde işbirliğini etkileyen, Taraflarca alınan veya sürdürülen önlemlere uygulanacaktır.

Madde 2 Amaçlar

Bu Anlaşmanın amaçları:

- (a) Taraflar arasındaki ticari ilişkileri elektronik ticaret yoluyla güçlendirmek;
- (b) Tarafların ülkelerinde ve Taraflar arasında dijital ekonominin sürdürülebilir, kapsayıcı ve istikrarlı gelişimini teşvik etmek;
- (c) Taraflar arasındaki ekonomik faaliyetlerin büyümesini desteklemek;
- (d) dijital ekonomiye ilişkin konularda Taraflar arasındaki işbirliğinin kapsamını genişletmek;
- (e) Taraflar arasında işletmeler arası bağlantıların artırılmasını kolaylaştırmak;
- (f) küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ'lerin) dijital ekonomiye katılımını gözетmek;
- (g) tüketicinin dijital ekonomiye olan güvenini teşvik etmektir.

Madde 3 Tanımlar

Bu Anlaşmanın amaçları bakımından:

Elektronik ticaret, mal ve hizmetlerin, internet kullanımı da dâhil olmak üzere, elektronik yollarla dağıtımı, pazarlanması, satışı veya teslimi anlamına gelir;

Tüketici, her bir Tarafın Devletinin ulusal mevzuatında tanımlanan tüketici anlamına gelir;

Elektronik fatura, Tarafların Devletlerinin ilgili ulusal mevzuatlarında tanımlanan, otomatik ve elektronik işlenmesine olanak tanıyacak şekilde yapılandırılmış bir elektronik formatta düzenlenen, iletilen ve alınan fatura anlamına gelir;

Elektronik faturalama veya *e-faturalama*, elektronik faturanın otomatik ve elektronik olarak işlenmesi anlamına gelir;

Elektronik ödemeler, elektronik ticaret işlemlerine yönelik parasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi için elektronik yollarla para transferleri anlamına gelir;

FinTek, mal hizmetleri desteklemek, geliştirmek, otomatikleştirmek veya etkinleştirmek için kullanılan bilgisayar programları ve diğer teknoloji anlamına gelir.

Fizisel kişi, kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir.

Tek pencere, bir ticari işlemde yer alan kişilerin, ithalat, ihracat ve transit mevzuatı gerekliliklerini yerine getirmek üzere veri ve belgeleri tek bir giriş noktasıyla elektronik olarak sunmalarına olanak tanıyan bir tesis anlamına gelir;

Ticaret idaresi belgeleri, malların ithalatı veya ihracatıyla bağlantılı olarak bir ithalatçı veya ihracatçı tarafından veya onlar için doldurulması gereken, bir Tarafça düzenlenen veya kontrol edilen formlar anlamına gelir;

İstenmeyen ticari elektronik ileti, alıcının rızası olmadan veya alıcının açıkça reddetmesine rağmen, bir internet erişim hizmeti sağlayıcısı veya Tarafların Devletlerinin ulusal mevzuatı altında sağlandığı kadarıyla, diğer telekomünikasyon hizmeti aracılığıyla ticari veya pazarlama amacıyla bir elektronik adrese gönderilen elektronik ileti anlamına gelir; ve

UNCITRAL, Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu anlamına gelir.

Madde 4 Ödemeler ve Transferler

1. Taraflardan her biri, ulusal mevzuata göre pazara giriş izni verilen elektronik ticaretle ilgili tüm transferlerin ve ödemelerin, kendi ülkesine serbestçe ve gecikmeden giriş ve çıkış yapılmasına izin verecektir.

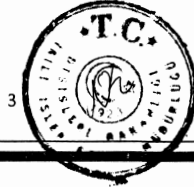
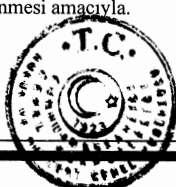
2. Taraflardan her biri, 1. paragrafta belirtilen transferlerin ve ödemelerin, transfer sırasında geçerli olan piyasa döviz kuru üzerinden serbestçe kullanılabilen bir para birimi ile yapılmasına izin verecektir.

3. Bu Maddedeki hiçbir husus, Tarafların, ilgili ulusal mevzuat ve Tarafların Devletlerinin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar uyarınca vergi ve gümrük vergileri yükümlülüklerine uyulmasını talep etmelerini engellemez.

4. 1. paragraf ve 2. paragrafa bakılmaksızın, bir Taraf, kendi devletinin aşağıdakilerle ilgili ulusal mevzuatının adil, ayrımcı olmayan ve iyi niyetle uygulanması yoluyla bir transferi veya ödemeyi önleyebilir veya geciktirebilir:

- (a) iflas, ödeme aczi veya alacaklıların haklarının korunması;
- (b) menkul kıymetler, vadeli işlemler, opsiyonlar veya türevler ihraç etmek, ticaretini yapmak veya dağıtmak;
- (c) kolluk kuvvetlerine veya mali düzenleyici makamlara yardımcı olmak için gerektiğinde transferlerin mali raporlaması veya kayıtlarının tutulması;
- (d) ceza gerektiren suçlar;
- (e) adli veya idari işlemlerde emir veya hükümlere uyulmasını sağlamak;

(f) Tarafların Devletlerinin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ve bankaların risk yönetimi ve kredi sistemlerine uymak amacıyla kara para aklamayla mücadele ve terörizmin önlenmesi amacıyla.

Madde 5
Ödemeler Dengesini Korumaya Yönelik Kısıtlamalar

1. Ciddi ödemeler dengesi ve dış mali zorluklar veya bunun tehdidi durumunda, bir Taraf, ödemeler veya transferlere kısıtlamalar getirebilir veya bunları sürdürülebilir. Ekonomik kalkınma sürecindeki bir Tarafın ödemeler dengesi üzerindeki belirli baskıların, diğerlerinin yanı sıra, ekonomik kalkınma programının uygulanması için yeterli mali rezerv düzeyinin korunmasını sağlamak amacıyla kısıtlamaların kullanılmasını gerektirebileceği kabul edilmektedir.

2. Bu Maddenin 1. paragrafında belirtilen kısıtlamalar:

- (a) Uluslararası Para Fonu Anlaşmasının Maddelerine uyacak;
- (b) diğer Tarafın ticari, ekonomik ve mali çıkarlarına gereksiz zarar verilmesinden kaçınacak;
- (c) bu Maddenin 1. paragrafında tanımlanan koşulları ortadan kaldırmak için gerekli olanları aşmayacak;
- (d) geçici nitelikte olacak ve 1. paragrafta belirtilen durum iyileştikçe aşamalı olarak ortadan kaldırılacak; ve
- (e) milli muamele temelinde ve diğer Tarafa herhangi bir üçüncü devletten daha az lehte muamele edilmeyecek şekilde uygulanacaktır.

3. Diğer Taraf, bu Maddenin 1. paragrafı uyarınca alınan veya sürdürülen her türlü kısıtlama veya bunlarda yapılan herhangi bir değişiklik konusunda derhal bilgilendirilecektir.

Madde 6
Genel İstisnalar ve Güvenlik İstisnaları

1. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, GATT 1994'ün XX'nci ve XXI'inci Maddeleri ve bunların yorumlayıcı notları, geçerli olduğu şekilde, *mutatis mutandis* olarak bu Anlaşmaya dâhil edilmiş ve onun bir parçası haline getirilmiştir.

2. Bu Anlaşmanın amaçları bakımından, GATS'ın XIV'üncü ve XIV'üncü *tekrar* (XIVbis) Maddeleri (dipnotları da dâhil olmak üzere), geçerli olduğu şekilde, *mutatis mutandis* olarak bu Anlaşmaya dâhil edilmiş ve onun bir parçası haline getirilmiştir.

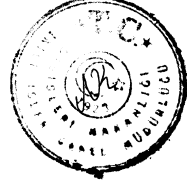
Madde 7
İhtiyati Mali İstisnalar

1. Bu Anlaşmanın diğer hükümlerine bakılmaksızın, bir Tarafın, yatırımcıların, mevduat sahiplerinin, poliçe sahiplerinin veya bir mali kurum veya mali hizmet sunucusunun güveni

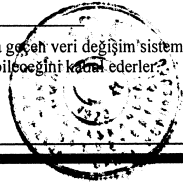
dayalı görev borçlu olduğu kişilerin korunması, veya mali sistemin bütünlüğünü ve istikrarını sağlamak da dâhil olmak üzere ihtiyati nedenlerle önlemler alması veya sürdürmesi engellenmeyecektir. Bu tür önlemlerin bu Anlaşmanın hükümlerine uymadığı durumlarda, bu önlemler Tarafların bu Anlaşma kapsamındaki taahhütlerinden veya yükümlülüklerinden kaçınmanın bir yolu olarak kullanılmayacaktır.

BÖLÜM II İŞ VE TİCARETİN KOLAYLAŞTIRILMASI

Madde 8 Kâğıtsız Ticaret

1. Taraflardan her biri, tüm ticaret idaresi belgelerinin elektronik ve bilgisayarca okunabilir biçimde kamuya açık hale getirilmesi için çaba gösterecektir.
2. Taraflardan her biri, ticaret idaresi belgelerinin elektronik versiyonlarını kâğıt belgelerin yasal eşdeğeri olarak, aşağıdakiler hariç olmak üzere, kabul edecektir:
 - (a) aksi yönde bir ulusal veya uluslararası yasal gereklilik bulunması; veya
 - (b) bu tür bir kabul ticaret idaresinin etkinliğini azaltacak ise.
3. Taraflardan her biri, kişilerin, malların ithalatı, ihracatı veya transitine ilişkin belgeleri ya da veri gerekliliklerini tek bir giriş noktasından ilgili makam ya da kurumlara sunmalarını sağlayacak tek pencere sistemi oluşturacak veya sürdürecektir.
4. Taraflar, ticaret idaresi belgelerine yönelik veri değişimini kolaylaştırmak için kendi tek pencereleri arasında kesintisiz, güvenilir, süreklilik arz eden ve güvenli arabağlantı kurmaya veya sürdürmeye çaba göstereceklerdir.
5. 4. paragrafta atıfta bulunulan veri ve belge türleri, bu Anlaşma'nın 25. Maddesi uyarınca kurulan Ortak Komite altında Taraflarca birlikte belirlenecektir ve böyle yapılmasının akabinde, Taraflar bu tür belgelerin bir listesini kamunun erişimine açık hale getirecek ve bu belgelerin listesini çevrimiçi olarak erişilebilir kılacaktır.
6. Taraflar, veri değişim sistemlerinin¹ geliştirilmesi ve yönetişiminde uluslararası kabul görmüş ve, varsa, açık standartların rollerini tanırlar.
7. Taraflar, aşağıdaki yollar dahil olmakla birlikte onlarla sınırlı kalmamak üzere, 4. paragrafta atıfta bulunulan veri değişimini kolaylaştıran sistemlerin kullanımı ve benimsenmesini teşvik eden ve ilerlemesini sağlayan yeni girişimler üzerinde birlikte çalışacak ve işbirliği yapacaklardır:

(b) veri değişimi sistemlerinin geliştirilmesi ve yönetişiminde pilot projeler üzerinde işbirliği.

8. Taraflardan her biri, sınır ötesi mal hareketleri sırasında gümrük ve taşıma verilerini teati etmeye çaba gösterecektir.

Madde 9

Ulusal Elektronik Ticaret Hukuki Çerçevesi

1. Taraflardan her biri, elektronik ödemeler hariç olmak üzere elektronik ticareti düzenleyen benzer bir hukuki çerçeveyi benimsemeye veya sürdürmeye çaba gösterecektir.

2. Taraflar, Devletlerinin elektronik ticaretle ilgili ulusal mevzuatları hakkında bilgi teati edeceklerdir.

3. Taraflar, Devletlerindeki ulusal mevzuatın aşağıdakiler ile uyumunu analiz etmek üzere işbirliği yapacaklardır:

(a) UNCITRAL Elektronik Ticaret Model Kanunu (1996); ve/veya

(b) New York'ta, 23 Kasım 2005 tarihinde imzalanmış olan Birleşmiş Milletler Elektronik İletişimlerin Uluslararası Sözleşmelerde Kullanımı Konvansiyonu,

(c) diğer uluslararası kuruluşlar çerçevesinde Taraflarca sonuçlandırılan diğer uluslararası anlaşmalar;

(d) UNCITRAL Elektronik Transfer Edilebilir Kayıtlar Model Kanunu (2017).

Madde 10

Lojistik

1. Taraflar, tedarik zincirlerinin maliyetini düşürmeye ve hızı ile güvenilirliğini artırmaya yardımcı olan verimli sınır ötesi lojiştiğin önemini kabul ederler.

2. Taraflar, lojiştik sektörüyle ilgili, aşağıdakileri içeren ama bunlarla sınırlı olmayan, en iyi uygulamaları ve genel bilgileri paylaşmaya çaba göstereceklerdir:

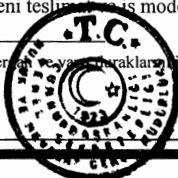
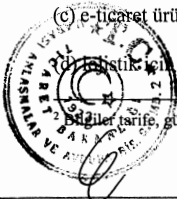
(a) e-ticaret ürünlerinin demiryolu ile taşınmasına ilişkin bilgiler²;

(b) demiryolu istasyonları çevresinde lojiştik merkezler ve kuru limanlar kurulması için gereklilikler;

(c) e-ticaret ürünlerinin karayolu, deniz ve hava taşımacılığı ile taşınmasına ilişkin bilgiler;

(d) lojiřtik için yeni teslimat ve is modelleri.

(e) diğer lojiştik tarifeler, güzerhan ve yarı karakolları çerebilir.

Madde 11 **Elektronik Faturalama**

1. Taraflar, ticari işlemlerin verimliliğini, doğruluğunu ve güvenilirliğini arttıran e-faturalamanın önemini tanır. Taraflar ayrıca, kendi yetki alanlarında e-faturalama için kullanılan sistemlerin, diğer Tarafların Devletlerinin yetki alanlarında e-faturalama için kullanılan sistemlerle karşılıklı işbirliğini sağlamanın faydalarını tanır (bilgi sistemleri arasında etkileşim olasılığı ile).

2. Taraflardan her biri, kendi yetki alanında e-faturalama ile ilgili önlemlerin uygulanmasının, (bilgi sistemleri arasında etkileşim olasılığı ile) sınır ötesi karşılıklı işbirliği destekleyecek şekilde tasarlanmasına çaba gösterecektir. Bu amaçla, Taraflardan her biri, elektronik faturalamaya ilişkin önlemlerini, bulunması halinde, uluslararası standartlara, kılavuzlara veya tavsiyelere dayandırmayı göz önüne alacaklardır.

3. Taraflar, karşılıklı işler (bilgi sistemleri arasında etkileşim olasılığı ile) e-faturalama sistemlerinin küresel olarak benimsenmesinin teşvik edilmesinin ekonomik önemini tanır. Bu amaçla, Taraflar en iyi uygulamaları paylaşacak ve e-faturalama için karşılıklı işler sistemlerin benimsenmesini teşvik etme konusunda işbirliği yapacaklardır.

4. Taraflar, işletmelerin e-faturayı benimsemesini teşvik eden, özendirici, destekleyen veya kolaylaştıran girişimlerde işbirliği yapma ve birlikte çalışmayı kabul ederler. Bu amaçla, Taraflar:

- (a) e-faturayı destekleyen altyapının varlığını teşvik etmeye; ve
- (b) e-fatura farkındalığı oluşturmaya ve kapasite geliştirmeye çaba göstereceklerdir.

Madde 12 **Hızlı Sevkiyatlar**

1. Taraflar, elektronik ticarete hızlı sevkiyat ticaretini kolaylaştırmak için kendi gümrük usullerinin öngörülebilir, tutarlı ve şeffaf bir şekilde uygulanmasını sağlayacaklardır.

2. DTÖ üyesi olan Taraflar için DTÖ yükümlülüklerine hâle gelmeksizin, Taraflardan her biri, gümrük kontrolünü sürdürürken, hızlı sevkiyatlarla ilgili gümrük işlemlerinin yerine getirilmesi için öncelikli usulleri benimsemeye veya sürdürmeye çaba gösterecektir.

Bu usul:

- (a) bir hızlı sevkiyatı serbest bırakmak için gerekli bilgilerin sevkiyat gelmeden önce sunulmasını ve işlenmesini sağlayacaktır;

7

(b) bir hızlı sevkiyatta bulunan tüm malları kapsayan bilgilerin, bir manifesto gibi, tek seferde ve mümkünse elektronik yollarla sunulmasına izin verecektir³;

(c) mümkün olduğu ölçüde, belirli malların asgari belgelendirmeyle serbest bırakılmasını sağlayacaktır;

(d) normal koşullar altında, sevkiyat ulaşırsa, hızlı sevkiyatın gerekli gümrük belgelerinin sunulmasından sonraki mümkün olan en kısa sürede serbest bırakılmasını sağlayacaktır; ve

(e) bir Tarafın, malın ağırlığına veya değerine dayalı olarak beyan ve destekleyici belgeler ve vergi ve gümrük vergilerinin ödenmesi dahil olmak üzere, serbest bırakma için resmi giriş prosedürleri talep edebileceğini kabul ederek, herhangi bir ağırlık veya değerdeki sevkiyatlara uygulanır.

3. Taraflardan her biri, enflasyon oranları, ticaretin kolaylaştırılması üzerindeki etki, risk yönetimi üzerindeki etki, vergilerin toplanmasının idari maliyetinin vergilerin miktarı ile karşılaştırması, sınır ötesi ticaret işlemlerinin maliyeti, KOBİ'ler üzerindeki etki veya gümrük vergilerinin toplanmasıyla ilgili diğer faktörler gibi ilgili görebileceği faktörleri dikkate alarak, hızlandırılmış sevkiyat olarak kabul edilecek mallara uygulanan miktar ve değer sınırlarını periyodik olarak gözden geçirecektir.

Madde 13 Elektronik Ödemeler

1. Taraflar, uluslararası kabul gören standartları benimsemeyi ve kullanmayı destekleyerek, ödeme altyapılarının karşılıklı işlerliğini ve bağlantısını teşvik ederek ve ödemeler ekosisteminde faydalı yenilikçilik ve rekabeti özendirerek verimli, güvenli ve emniyetli sınır-ötesi elektronik ödemelerin geliştirilmesini desteklemeyi kabul ederler.

2. Bu amaçla, ve kanun ve düzenlemelerine uygun şekilde, Taraflar, aşağıdaki ilkeleri tanırlar:

(a) Taraflar, düzenleyici onay, lisanslama gereklilikleri, prosedürler ve teknik standartlarla ilgili olanlar da dahil olmak üzere elektronik ödemelerle ilgili düzenlemelerini zamanlıca kamuya açık hale getirmek için çaba göstereceklerdir.

(b) Taraflar, mümkün olduğunda, Uygulama Programlama Arayüzü'nün (API) kullanımını teşvik etmeye çalışacak ve mali kuruluşları ve ödeme hizmeti sağlayıcılarını, elektronik ödemeler ekosisteminde uyumluluğu artırmak ve yeniliği teşvik etmek için, mümkün olduğunda, finansal ürün, hizmet ve işlemlerinin API'sini gönüllü olarak üçüncü taraf oyunculara sağlamaya özendirceklerdir.

(c) Taraflar, dijital kimlik verilerini kullanarak gerçek ve tüzel kişilerin sınır ötesi kimlik doğrulaması ve elektronik kimliklendirilmesi olasılığını değerlendireceklerdir.

(d) Taraflar, düzenleme yoluyla elektronik ödeme sistemlerinde güvenliği, verimliliği, güveni ve bakiye korumanın önemini kabul ederler.

3. Sınır ötesi ticaret için, serbest bırakma için koşul olarak ek belge gerektirilmeyecektir.

(e) Taraflar, politikaların eşit şartlarda yenilikçiliği ve rekabeti teşvik etmesi gerektiğini kabul ederler ve düzenleyici ve sektörel korumalı alanlar benimsemek gibi yollarla mevcut ve yeni katılımcılar tarafından, yeni mali ve elektronik ödeme ürünleri ile hizmetlerinin zamanlıca sunulmasının sağlanmasının önemini tanırırlar.

Madde 14 **Yerli Tedarikçi Veritabanı**

Taraflardan her biri, yerli bir tedarikçi veritabanı oluşturmaya veya sürdürmeye teşvik edilmiştir. Bu veritabanı, potansiyel taşeronlar ve hizmet sağlayıcılar dahil belirli sektörlerdeki ilgili yerli tedarikçileri listeleyecek ve mümkün olduğu ölçüde, diğerlerinin yanında, aşağıdaki özellikleri içerecektir:

- (a) şirket bilgi dökümleri aracılığıyla yerel üretim ve hizmet kapasitesini vurgulamak;
- (b) sektör veya endüstri, ürün veya hizmet adı, konum, sertifikalar vb. ile arama yapılabilir olmak;
- (c) yatırımcılara yönelik yatırım sonrası destek hizmetleri ile bağlantılı olmak;
- (d) çevrim içi olarak ve mümkünse İngilizce erişilebilir olmak; ve
- (e) düzenli olarak güncellenmek;
- (f) devlet mali destek ve teşviklerinden yararlanma durumu;
- (g) kamu ihalelerine ve alımlarına katılım durumu;
- (h) uygulanabilir olduğu durumlarda, sevkiyat için gerekli belgelerle doğrulanana ve tüketici (alıcı) tarafından onaylanana kadar ödeme işlemini kısıtlayan bir veritabanı aracı.

Madde 15 **Bilginin Erişilebilirliği**

1. Taraflardan her biri,

- (a) diğer Tarafların eşdeğer internet sitelerinin; ve
 - (b) bu Anlaşmanın uygulanmasıyla ilgilenen herhangi bir kişi için yararlı olduğunu düşündüğü bilgileri sağlayan kendi devlet kurumlarının ve diğer uygun kuruluşların internet sitelerinin,
- doğrudan elektronik yönlendirme yoluyla erişilebilen bağlantılarına veya bilgilerine yer verecektir.

2. Taraflardan her biri, bu Anlaşma kapsamındaki herhangi bir hususla ilgili olarak genel uygulamaya yönelik kanunlarının, düzenlemelerinin, usullerinin ve idari kararlarının; ilgili kişilerin ve Tarafların bunlardan haberdar olmalarını sağlayacak şekilde derhal yayınlanmasını veya başka bir şekilde erişime sunulmasını sağlayacaktır.

3. Taraflardan her biri:

- (a) gümrük düzenlemeleri, usulleri veya bilgi alma noktaları;
- (b) elektronik ticaretle ilgili teknik düzenlemeler, standartlar veya uygunluk değerlendirme prosedürleri;
- (c) ticaret teşvik programları;
- (d) devlet alımları fırsatları; ve
- (e) KOBİ'ler için finansman programları

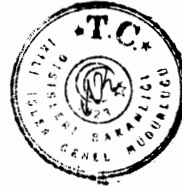
hususlarını içerebilecek çevrimiçi bilgilerin erişilebilirliğini sağlamak adına çaba gösterecektir.

4. Taraflardan her biri, 2. paragraf ve 3. paragrafta atıfta bulunulan internet sitesindeki bilgi ve bağlantıların güncel ve doğru olmasını sağlamak amacıyla bunları düzenli olarak gözden geçirecektir.

5. Taraflardan her biri, diğer bir Tarafın 2. paragrafta atıfta bulunulan mevcut ve yeni kanun veya düzenlemeleri hakkında belirli bilgi talebine derhal yanıt verecektir.

BÖLÜM III İŞLETME VE TÜKETİCİ GÜVENİ TESİSİ

Madde 16 Elektronik İmzalar

1. Taraflardan her biri, elektronik imza ve/veya sertifikasyon hizmetlerine ilişkin ulusal kanun ve düzenlemelerine uygun olarak, diğer Tarafların Devletlerinin mevzuatı kapsamında hâlihazırda akreditasyon veya tanınma elde etmiş sertifikasyon hizmeti sunucularının akreditasyon ve tanınma usullerini kolaylaştırmaya çaba gösterecektir.

2. Elektronik sertifika veren ve/veya elektronik imza oluşturan Taraf, yürürlükteki kural ve düzenlemelerine uygun hareket etmemesi sebebiyle, herhangi bir gerçek veya tüzel kişiye kasten veya ihmalen verdiği zarardan sorumlu olacaktır.

3. Taraflardan her birinin sertifika sağlayıcılarını ve elektronik imza çerçevesini ulusal düzeyde denetlemekten sorumlu yetkili makamları, mümkünse, ortak elektronik imza formatları ve sertifika profilleri açısından Taraflar arasında elektronik imzaların karşılıklı tanınmasını gerçekleştirmek için gerekli temeli oluşturacaktır.

4. Taraflardan her birinin yetkili makamları, elektronik imzaların karşılıklı tanınmasına ilişkin bir anlaşmayı müzakere etme fırsat ve olanaklarını görüşmek üzere Ortak Komite tarafından belirlenen bir tarihte toplanacaklardır. Taraflardan her biri toplanacak olan elektronik imza ve sertifikasyon hizmetlerine ilişkin yürürlükteki kanun ve düzenlemeleri hakkında diğer Tarafları bilgilendirecektir.

5. Mevzuatında aksi öngörülen haller dışında, bir Taraf, bir imzanın yasal geçerliliğini yalnızca elektronik formda olması sebebiyle reddetmeyecektir.

6. Hiçbir Taraf, elektronik imzalarla ilgili olarak, bir elektronik işlemin taraflarının, elektronik işlemlerinin elektronik imzalarla ilgili geçerli yasal gerekliliklere uygun olduğunu mahkemede veya adli veya idari makamlar önünde kanıtlama fırsatına sahip olmalarını engelleyecek ulusal kanun ve düzenlemeleri kabul etmeyecek veya sürdürmeyecektir.

Madde 17

İstenmeyen Ticari Elektronik İletiler

1. Taraflardan her biri, istenmeyen ticari elektronik iletilere ilişkin olarak:

(a) istenmeyen ticari elektronik ileti sunucularının, alıcıların bu iletilerin devam eden alımını engelleme imkanını kolaylaştırmasını gerektiren;

(b) Tarafların Devletlerinin mevzuatında belirtildiği şekilde, ticari elektronik iletiler almak için alıcıların rızasını gerektiren; veya

(c) her durumda, istenmeyen ticari iletilerin en aza indirilmesini sağlayan

önlemler alacak veya sürdürecektir.

2. Taraflardan her biri, 1. paragrafa göre alınan veya sürdürülen önlemlere riayet etmeyen istenmeyen ticari elektronik ileti sunucularına karşı başvuru hakkı sağlayacaktır.

3. Taraflar, istenmeyen ticari elektronik iletilerin düzenlenmesine ilişkin karşılıklı olarak ilgi gösterdikleri uygun durumlarda işbirliği yapacaklardır.

Madde 18

Tüketicinin Çevrimiçi Korunması

1. Taraflar, tüketicileri, elektronik ticaret faaliyetinde bulunduklarında; hileli, aldatıcı veya yanıltıcı uygulamalardan koruyacak şeffaf ve etkin önlemlerin önemini tanırlar.

2. Taraflar, tüketici refahını artırmak için sınır ötesi e-ticarete ilişkin faaliyetler konusunda tüketicisinin korunması konusunda kendi ulusal tüketici koruma kurumları veya diğer ilgili kuruluşları arasında işbirliğinin önemini tanırlar.

3. Taraflardan her biri, tüketicilerin e-ticaretteki haklarına, diğer ticaret biçimlerinde sağlanan koruma düzeyinden daha düşük olmayan, etkin koruma sağlayacaktır.

4. Taraflardan her biri, çevrimiçi ticaret yapan tüketicilere zarar verer veya zarar verebilecek hileli, aldatıcı veya yanıltıcı uygulamaları yasaklayan kanun veya düzenlemeleri kabul eder.

veya sürdürür. "Hileli, aldatıcı veya yanıltıcı davranış" aşağıdakileri içermekle birlikte onlarla sınırlı değildir:

- (a) malzemelerin güvenlik kalitesi, teslimat fiyatı ve ödeme koşulları dahil olmak üzere toplam fiyat, teslimat süresi, ürün tanımı, bileşimi ve performansı, garanti yükümlülükleri, malların onarım koşulları ve ayrıca depolanması ile ilgili hizmetler, iade ve değiştirme politikaları, mal veya hizmetlerin miktarı veya menşei ile ilgili aldatıcı veya yanlış beyanlar;
- (b) tedarik etme niyeti olmaksızın, tedarik edilmeleri için mal veya hizmet teklifi;
- (c) bilinçli olarak yapılan yanıltıcı mal ve hizmet reklamları;
- (d) faturalandırıldıktan sonra tüketicilere malların teslim edilmemesi veya hizmetlerin sunulmaması;
- (e) tüketicinin izni olmaksızın tüketicilerin mali, telefon veya diğer hesaplarından ücret alınması veya borçlandırılması.

5. Taraflardan her biri, mal ve hizmetlerin teslimatı sırasında, mal ve hizmetlerin kalitesine ilişkin mevzuata uygun olarak kabul edilebilir ve tatmin edici kalitede olmasını gerektiren kanun veya düzenlemeleri kabul edecek veya sürdürecektir ve bunların yerine getirilmemesi halinde tüketicilere uygun telafi imkânları sağlayacaktır.

6. Taraflardan her biri, tüketicinin korunmasına ilişkin kanun ve düzenlemelerini kamuya açık ve kolay erişilebilir kılmak için çaba gösterecektir.

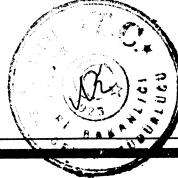
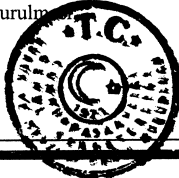
7. Taraflar, duruma göre ve Taraflardan her birinin ilgili kanun ve düzenlemelerine tabi olmak kaydıyla, elektronik ticaret faaliyetleriyle ilgili olarak tüketicinin korunmasına ilişkin kanunların uygulanması da dâhil olmak üzere, hileli, aldatıcı veya yanıltıcı davranışlara ilişkin karşılıklı olarak ilgi gösterdikleri konularda işbirliğini teşvik edeceklerdir.

8. Taraflar, hizmet sunucuların ulusal ve sınır ötesi elektronik ticarete ilişkin hakları ve yükümlülükleri hakkında tüketicileri bilgilendirmelerini gerektiren önlemler alacak veya sürdürecektir.

9. Bu Maddede öngörülen önlemlerin geliştirilmesi, yürürlüğe konulması ve uygulanmasının kontrol edilmesi amacıyla Taraflar, tüketicinin korunması alanında yetkili makamların temsilcileriyle Ortak Komite tarafından belirlenen süre içinde toplantılar düzenleyeceklerdir.

10. Taraflar, hileli, yanıltıcı ve aldatıcı ticari uygulamaların yanı sıra *düşük kalitede ve güvenli olmayan mal, düşük kalitede ve güvenli olmayan hizmetler satın aldığı için* etkilenen diğer Tarafın Devletin tüketicileri (bundan sonra yabancı tüketiciler olarak anılacaktır) için aşağıdakileri içermekle birlikte onlarla sınırlı olmayan yasal koruma önlemleri oluşturmaya çaba gösterecektir:

- (a) yabancı tüketiciler tarafından şikayetlerin alınması ve bunların, hizmet sağlayıcının ülkesinde kayıtlı olduğu Tarafın yetkili makamları tarafından değerlendirilmesi için çevrimiçi mekanizmaların kurulması.

- (b) bir Taraftaki, tüketicinin korunmasının yasal dayanağına ilişkin bilgi sağlayan birden çok dili içeren bilgi kaynağı oluşturulması ve desteklenmesi;
- (c) e-ticaret çerçevesinde ortaya çıkan uyumsuzlukların çözümü için alternatif mekanizmaların uygulanması;
- (d) belirli tüketici hakları ihlalleri durumunda ortak soruşturma usullerinin belirlenmesi.

Madde 19 **Kişisel Verilerin Korunması**

1. Taraflar, kişisel verilerinin korunmasının ekonomik ve sosyal yararları ile bunun elektronik ticarete tüketici güvenliğini arttırmaya yaptığı katkısı tanılır.
 2. Taraflardan her biri, sınır-ötesi transfer edilen kişisel veriler de dâhil olmak üzere kişisel verilerin korunması için ulusal yasal bir çerçeve oluşturacak ya da sürdürecektir.
 3. Taraflardan her biri, veri koruma kanun ve düzenlemelerini kamuya açık ve kolay erişilebilir hale getirecek ve yetkili veri koruma makamı:
 - (a) bireylerin veri koruma haklarının ihlali durumunda nasıl çözüm arayabilecekleri; ve
 - (b) işletmenin kişisel verilerin korunmasına ilişkin tabi olduğu yasal yükümlülükler ve bunların uygulanmasına yönelik her türlü kılavuz
- dâhil olmak üzere devletin sağladığı kişisel veri korumaları hakkında bilgi yayınlacaktır.
4. Taraflardan her biri, kendi ülkesindeki işletmeleri, internet de dâhil olmak üzere, kişisel verilerin korunmasına ilişkin politika ve usullerini yayınlamaya teşvik edecektir.
 5. Tarafların kişisel verilerin korunması için farklı yasal yaklaşımlar benimseyebileceklerini kabul ederek, Taraflar yargı yetkileri altında uygulanan bu tür mekanizmalar hakkında bilgi alışverişi ve tecrübe paylaşımında bulunmaya çaba gösterecektir.

BÖLÜM IV **İŞBİRLİĞİ**

Madde 20 **E-ticaret Alanında Genel İşbirliği**

Taraflar, bu Anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak ve Anlaşmadan kaynaklanan faydaları ezami düzeye çıkarmak amacıyla işbirliği yapacaklardır. İşbirliği faaliyetleri Taraflardan her birinin ihtiyaçlarını dikkate alacaktır ve aşağıdakileri içerebilir:

- (a) Tarafların düzenleyici kurumlarındaki politika yetkilileri, düzenleyici yönetimden sorumlu kurumlar veya düzenleyiciler arasında bilgi alışverişleri, diyaloglar veya toplantılar;
- (b) Tarafların üzerinde mutabık kalabilecekleri diğer faaliyetler.
2. Taraflar, işbirliği faaliyetlerinin ayrıntılı düzenlemelerini ayrı mutabakatlarda belirleyebilirler.

Madde 21
Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Yönelik İşbirliği

1. Taraflar, KOBİ'lerin elektronik ticarete dinamizmin sürdürülmesi ve rekabet gücünün artırılmasındaki temel rolünü kabul ederler.
2. Taraflar, elektronik ticarete KOBİ'ler için ticaret ve yatırım fırsatlarını arttırmak amacıyla:
- (a) KOBİ'lerin yeteneklerini ve pazara erişimlerini geliştirmek için dijital araçlardan ve teknolojiiden yararlanma konusunda bilgi ve en iyi uygulamaları paylaşmak;
- (b) KOBİ'lerin elektronik ticarete uyum sağlamasına ve gelişmesine yardımcı olabilecek diğer alanlarda işbirliği yapmak;
- (c) KOBİ'lerin uluslararası tedarikçiler, alıcılar ve diğer potansiyel iş ortaklarıyla bağlantı kurlmalarına yardımcı olabilecek çevrimiçi platformlara ve diğer mekanizmalara katılımlarını teşvik etmek; ve
- (d) Tarafların Devletlerinin KOBİ'leri arasında elektronik ticaret konusunda yakın işbirliğini teşvik etmek;
- (e) KOBİ'lerin dijital olgunluğunu arttırmaya yardımcı olabilecek diğer alanlarda işbirliği yapmak

hususlarında çaba göstereceklerdir.

Madde 22
FinTek İşbirliği

1. Taraflar, Tarafların Devletlerindeki FinTek endüstrisi arasındaki işbirliğini teşvik edeceklerdir. Taraflar, FinTek ile ilgili etkin işbirliğinin işletmelerin katılımını gerektireceğini kabul ederler. Bu amaçla, Taraflar:

- (a) FinTek sektöründeki firmalar arasında işbirliğini teşvik edeceklerdir;
- (b) Finans sektörleri için FinTek çözümlerinin geliştirilmesini teşvik edeceklerdir;

(c) Tarafların Devletlerinin mevzuatı ile tutarlı olarak, FinTek alanında Taraflar arasında girişimcilik veya start-up yeteneklerinin işbirliğini teşvik edecektir.

Madde 23 **Siber Güvenlik İşbirliği**

1. Taraflar, küresel refaha ulaşmak için güvenli elektronik ticareti teşvik etme konusunda ortak bir vizyona sahip olduklarını kaydederek, siber güvenliğin elektronik ticarette güven tesis etmek için kritik öneme sahip olduğunu kabul ederler.

2. Taraflar ayrıca,

(a) bilgisayar güvenliği olaylarına müdahaleden sorumlu ulusal kuruluşlarının yeteneklerini geliştirmenin;

(b) Tarafların Devletlerinin elektronik ağlarını etkileyen kötü niyetli izinsiz girişleri veya kötü niyetli kodların yayılmasını tespit etmek ve azaltmak için işbirliği yapmak üzere mevcut işbirliği mekanizmalarını kullanmanın;

(c) niteliklerin karşılıklı tanınmasına ilişkin olası girişimler de dâhil olmak üzere, siber güvenlik alanında işgücünün geliştirilmesinin;

(d) siber güvenlikle ilgili tüm ilgili ulusal ve uluslararası yasal, düzenleyici ve sözleşmesel gerekliliklerin karşılanmasının;

(e) birlikte ele alındığında e-ticaret için bir güvenlik mimarisi oluşturacak güvenlik mekanizmaları ve usullerinin;

(f) e-ticaret platformlarının siber güvenliğini sağlamak ve en iyi uygulamaları hayata geçirmek için siber olaylar, alınan dersler ve IOC'ler (Uzlaşma Göstergeleri) hakkındaki bilgileri Tarafların ilgili CERT'leri (Bilgisayar Acil Durum Müdahale Ekibi) ile paylaşmanın

önemini kabul ederler.

Madde 24 **Rekabet Politikası Alanında İşbirliği**

1. Taraflar, rekabet hukukunun uygulanması, dijital pazarlarda rekabet politikalarının geliştirilmesi ve uygulanması alanlarında deneyim paylaşımının faydalarını kabul ederek, aşağıdakiler de dâhil olmak üzere, karşılıklı olarak mutabık kalınan işbirliği faaliyetlerini yürütmeye olanaklarını değerlendireceklerdir:

(a) dijital pazarlarda rekabet politikalarının geliştirilmesine ilişkin bilgi ve deneyim alışverişi;

(b) dijital pazarlarda rekabetin teşvik edilmesine yönelik en iyi uygulamaların paylaşılması;

(c) dijital pazarlarda rekabet politikalarının geliştirilmesi ve rekabet hukukunun uygulanmasının güçlendirilmesi için gerekli kapasitelerin oluşturulmasında bir Tarafa yardımcı olmak üzere memur değişimi de dâhil olmak üzere tavsiye veya eğitim sağlanması;

(d) Taraflarca mutabık kalınan diğer her türlü teknik işbirliği.

2. Taraflar, bildirim, istişare ve gizli olmayan bilgi alışverişi de dâhil olmak üzere, dijital pazarlarda rekabet hukukunun uygulanması konularında uygun şekilde işbirliği yapacaklardır.

3. Taraflar, kendi yasaları, düzenlemeleri ve önemli çıkarlarıyla uyumlu bir şekilde ve makul ölçüde mevcut kaynakları dâhilinde işbirliği yapacaklardır.

BÖLÜM V ORTAK KOMİTE VE TEMAS NOKTALARI

Madde 25 Ortak Komite

1. Taraflar, bu Anlaşma hükümlerini uygulamak üzere, Tarafların bu Anlaşmanın uygulanmasından sorumlu ilgili Bakanlık ve kurumlarının temsilcilerinden oluşacak bir Ortak Komite kurmuştur.

2. Ortak Komite,

- (a) bu Anlaşmanın uygulanması veya işleyişi ile ilgili her türlü konuyu inceleyecek;
- (b) bu Anlaşmanın değiştirilmesine yönelik her türlü teklifi değerlendirecek;
- (c) Taraflar arasında e-ticaret konusundaki ortaklığı daha da geliştirmenin yollarını değerlendirecek;
- (d) bu Anlaşmanın uygulanmasına yönelik düzenlemeler geliştirecek; ve
- (e) Tarafların mutabık kalabileceği başka herhangi bir eylemde bulunacaktır.

3. Ortak Komite, bu Maddenin 2. paragrafı kapsamındaki konularda kararlarını oybirliği ile alacaktır.

4. Ortak Komite, gerekli gördüğü şekilde Çalışma Grupları kurabilir.

5. Ortak Komite, bu Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde ve daha sonra, bu Madde kapsamındaki görevlerini yerine getirmek için gerekli olanlar da dâhil olmak üzere, Tarafların kararlaştırabileceği şekilde toplanacaktır.

6. Ortak Komite toplantıları, Türk Devletleri Teşkilatı Sekreteryası tarafından kolaylaştırılacaktır. Sekreterya, bu tür oturumlar için gerekli her türlü idari desteği sağlayacak ve Ortak Komite'nin her türlü kararını diğer Taraflara bildirecektir.

7. Bu Anlaşmada aksi belirtilmedikçe, bu Madde uyarınca kurulan Ortak Komite, çalışmalarını elektronik posta, sanal toplantılar veya video konferans da dâhil olmak üzere her türlü uygun araçla yürütecektir.

8. Ortak Komite'nin her toplantısında, Taraflardan her biri bu Anlaşmanın uygulanmasına yönelik planları ve kaydedilen ilerleme hakkında bilgi verecektir.

Madde 26
Temas Noktaları

1. Taraflardan her biri, bu Anlaşma ile ilgili her türlü konuda Taraflar arasındaki iletişimi kolaylaştırmak üzere bir temas noktası (yetkili makam) belirleyecektir.
2. Taraflardan her biri, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra mümkün olan en kısa sürede temas noktasını Türk Devletleri Teşkilatı Sekreteryası aracılığıyla diğer Taraplara bildirecektir.
3. Taraflardan her birinin temas noktaları, ilgili paydaşlarının iç koordinasyonundan ve Taraflar arasındaki iletişimden sorumludur.
4. Bu Anlaşma kapsamındaki her türlü bildirim, talep veya bilgi diğer Taraplara temas noktaları aracılığıyla iletilecektir.
5. Bir Tarafın talebi üzerine, bu talebi alan diğer Taraf veya Taraflar, mevcut veya önerilen herhangi bir önleme ilişkin bilgi sağlayacak ve soruları yanıtlayacaktır.
6. Bu Madde kapsamında sağlanan herhangi bir bildirim veya bilgi, önlemin bu Anlaşmaya uygun olup olmadığından bağımsız olacaktır.
7. Taraflardan her biri, temas noktası değişikliklerini diğer Taraplara zamanında bildirmeyi kabul eder.

BÖLÜM VI
SON HÜKÜMLER

Madde 27
Anlaşmazlıkların Halli

1. Taraflar, bu Anlaşmanın yorumlanması veya uygulanmasından kaynaklanan herhangi bir anlaşmazlığı karşılıklı istişareler yoluyla dostane bir şekilde çözmek için çaba göstereceklerdir.
2. Anlaşmazlık yaşayan Taraflar arasında istişarelerin başlamasından itibaren yüz seksen (180) gün içinde karşılıklı olarak kabul edilebilir bir çözüme ulaşılamaması halinde, anlaşmazlık yaşayan Taraflar anlaşmazlığı UNCITRAL Tahkim Kuralları veya Taraflar arasında kararlaştırılan ve bu amaçlar için yürürlüğe konulan mekanizmalar kapsamındaki diğer herhangi bir anlaşmazlık çözüm süreci uyarınca çözebilirler.

Tahkim Mahkemesinin kararları nihai ve taraflar için yasal olarak bağlayıcı olacak ve uygulanacaktır.

4. Bu Madde, bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce vuku bulan olaylardan kaynaklanan Taraflar arasındaki anlaşmazlıklara uygulanmaz.

5. Taraflar ayrıca, tahkim veya diğer yargılamaların başlamasından sonra da dâhil olmak üzere, uyuşmazlığın herhangi bir aşamasında UNCITRAL Arabuluculuk Kuralları uyarınca arabuluculuğa başvurmayı kabul edebilirler.

Madde 28 **Değişiklikler**

Bu Anlaşma, Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla, bu Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olan ve bu Anlaşmanın 30. Maddesinin hükümlerine uygun olarak yürürlüğe girecek ayrı protokoller şeklinde her zaman değiştirilebilir.

Madde 29 **Saklayıcı**

Bu Anlaşmanın saklayıcısı Türk Devletleri Teşkilatı Sekreteryası olacaktır.

Madde 30 **Yürürlüğe Giriş**

1. Bu Anlaşma belirsiz bir süre için akdedilmiştir.
2. Bu Anlaşma, Saklayıcı tarafından Tarafların bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli olan kendi iç usullerinin tamamlandığını teyit eden diplomatik kanallardan son yazılı bildirimin alınmasından otuz (30) gün sonra yürürlüğe girecektir.

Madde 31 **Katılım**

Bu Anlaşma, tüm Tarafların yazılı onayı üzerine herhangi bir üçüncü tarafın katılımına açıktır. Bu tür katılan taraflar için Anlaşma, saklayıcının diplomatik kanallardan katılım belgesini almasından otuz (30) gün sonra yürürlüğe girer.

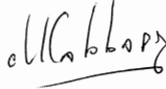
Madde 32 **Çekilme**

Bu Anlaşma, herhangi bir taraf, saklayıcıya yazılı olarak bildirimde bulunarak bu Anlaşmadan istediği zaman çekilebilir. Çekilme, saklayıcı tarafından böyle bir bildirimin alınmasından altı (6) ay sonra yürürlüğe girer.

Bu Anlaşmanın Azerbaycanca, Kazakça, Kırgızca, Türkçe, Özbekçe ve İngilizce dillerinde tek bir nüsha halinde aslı TDT Sekreteryasına ("Saklayıcı") teslim edilecektir.

Bişkek şehrinde 6 Kasım 2024 tarihinde Azerbaycanca, Kazakça, Kırgızca, Türkçe, Özbekçe ve İngilizce dillerinde tek bir orijinal nüsha halinde akdedilmiştir, tüm metinler eşit derecede geçerli olacaktır. Herhangi bir yorum farklılığı olması durumunda İngilizce metin geçerli olacaktır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Kırgız Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Adına

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Adına

